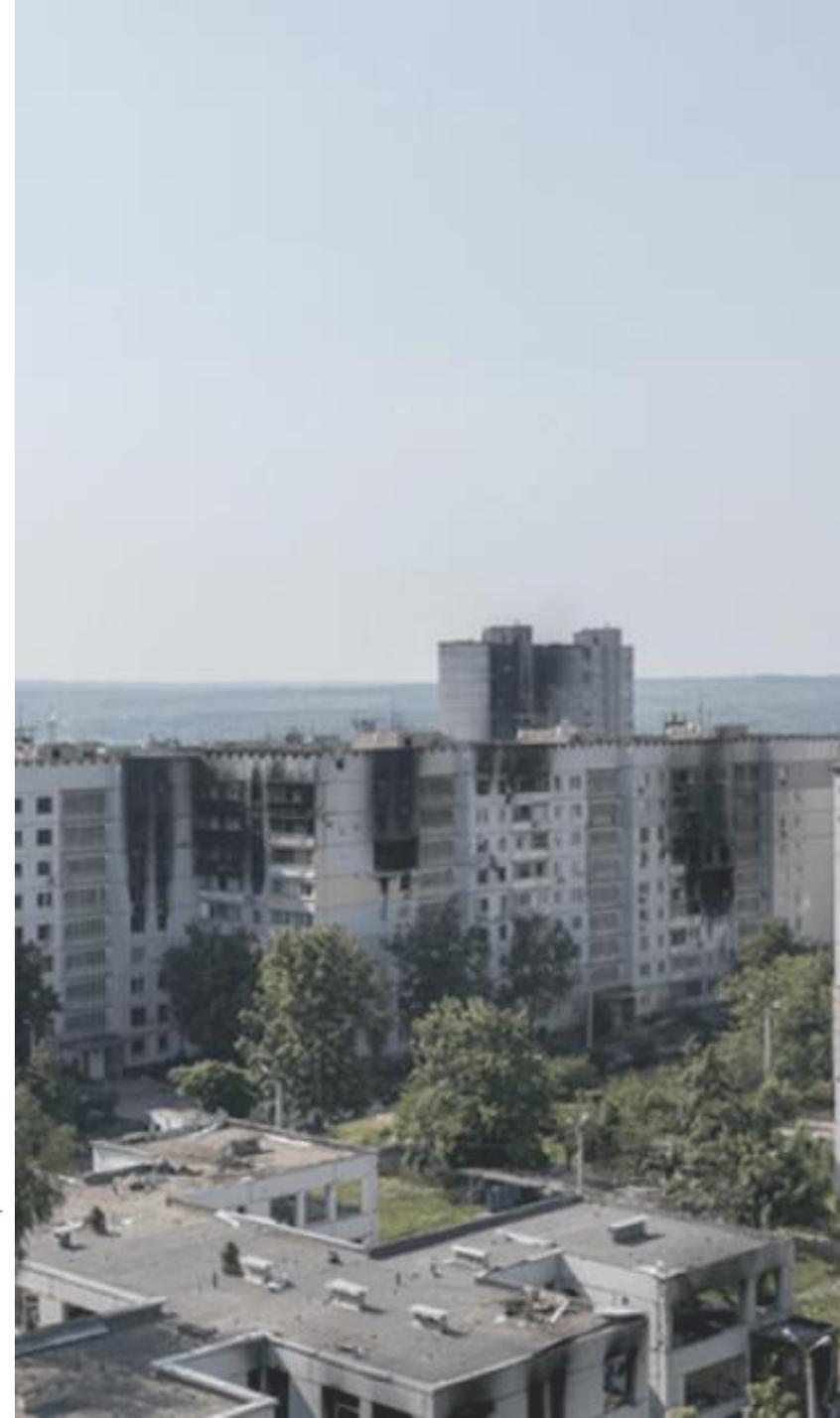

Контроль витрат на відновлення України

#8, квітень 2024 р.

brp.org.ua

Зміст

- Нормативне регулювання
- Хід відбудови
- Фінансування відбудови
- Аналіз закупівель відбудови
- Журналістські розслідування (відбудова у медіа)
- Тема місяця: відбудова житла
- Моніторинг окремих напрямків: житло, водогони, розмінування

Нормативне регулювання

Нормативне регулювання

Робоча група Мінвідновлення розглянула оновлений текст [законопроєкту](#) про відновлення – зараз збирають коментарі до проєкту

Метою Закону є врегулювання основних правових, організаційних та фінансових засад для здійснення ефективного, прозорого та підзвітного відновлення України, а також засад створення та функціонування системи DREAM.

Законопроєкт було скорочено – переважно регулювання платформи відновлення DREAM

Мінвідновлення починає реформу житлової політики (тривають обговорення [законопроєкту](#) "Про основні засади житлової політики") – важливо з огляду на критичну потребу в доступності до житла

В Україні критично низька частка соціального житла, що знижує можливості влади допомагати ВПО

Ухвалено [рішення](#), що всі проєкти з будівництва укриттів в школах подаються через систему DREAM для отримання субвенції на цю мету

В Держбюджеті на 2024 рік передбачено 2,5 млрд грн на Субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на облаштування безпечних умов у закладах, що надають загальну середню освіту

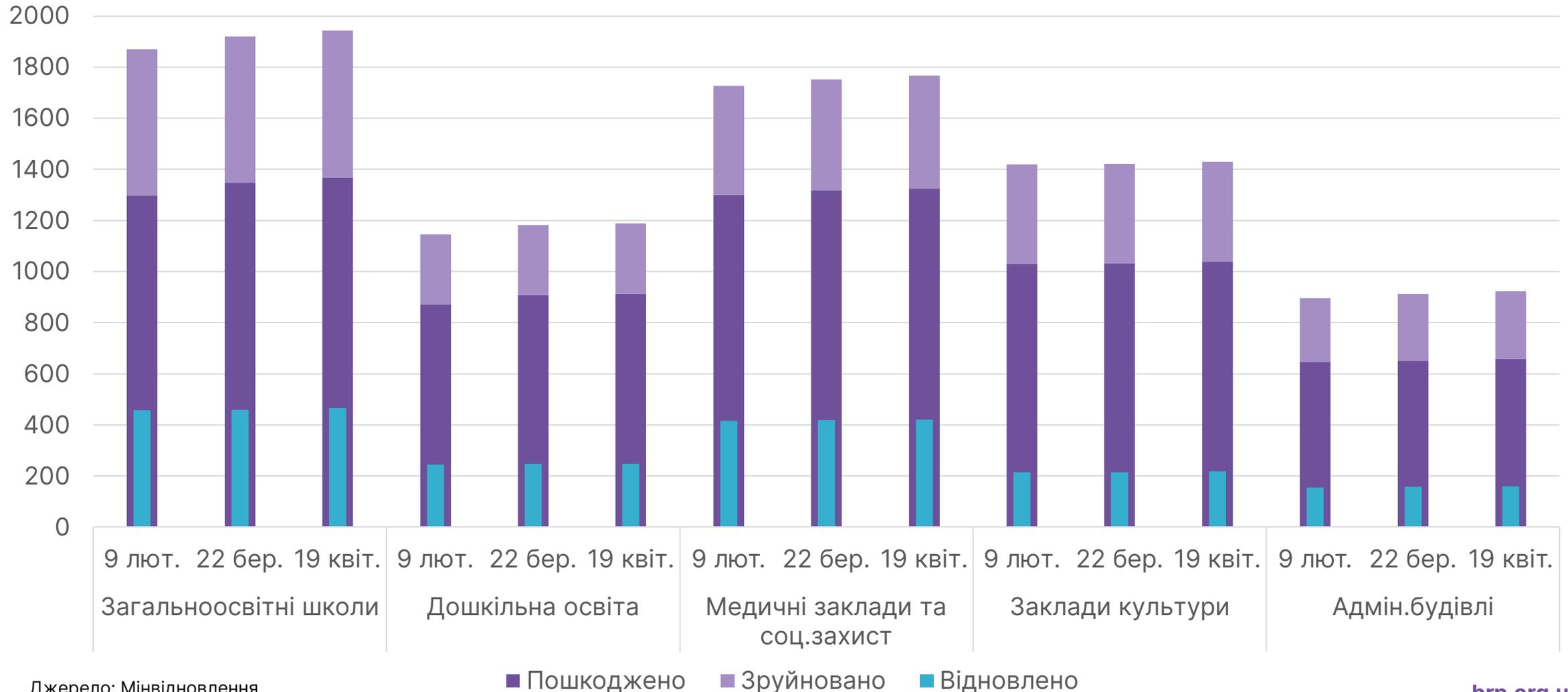

Перебіг відбудови

Руйнування соціальної інфраструктури йдуть швидше, ніж відновлення

22.03.2024 - 19.04.2024: відбудовано або відновлено сім ЗОШ, три заклади культури, два заклади соц./мед. та дві адмін будівлі

DREAM – поки що залишається експериментом

В Плані України для Ukraine Facility включено DREAM як цифрову систему не лише для прозорості у відбудові, але й як інструмент управління державними інвестиціями

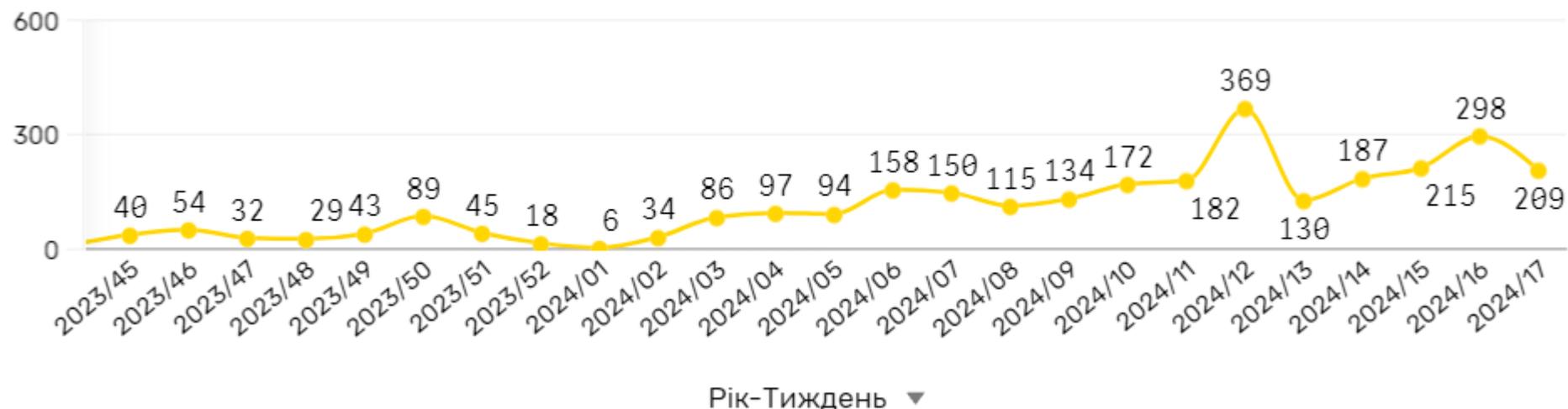
Кількість проєктів зростає, як і потреба у фінансуванні

Станом на 25 квітня:

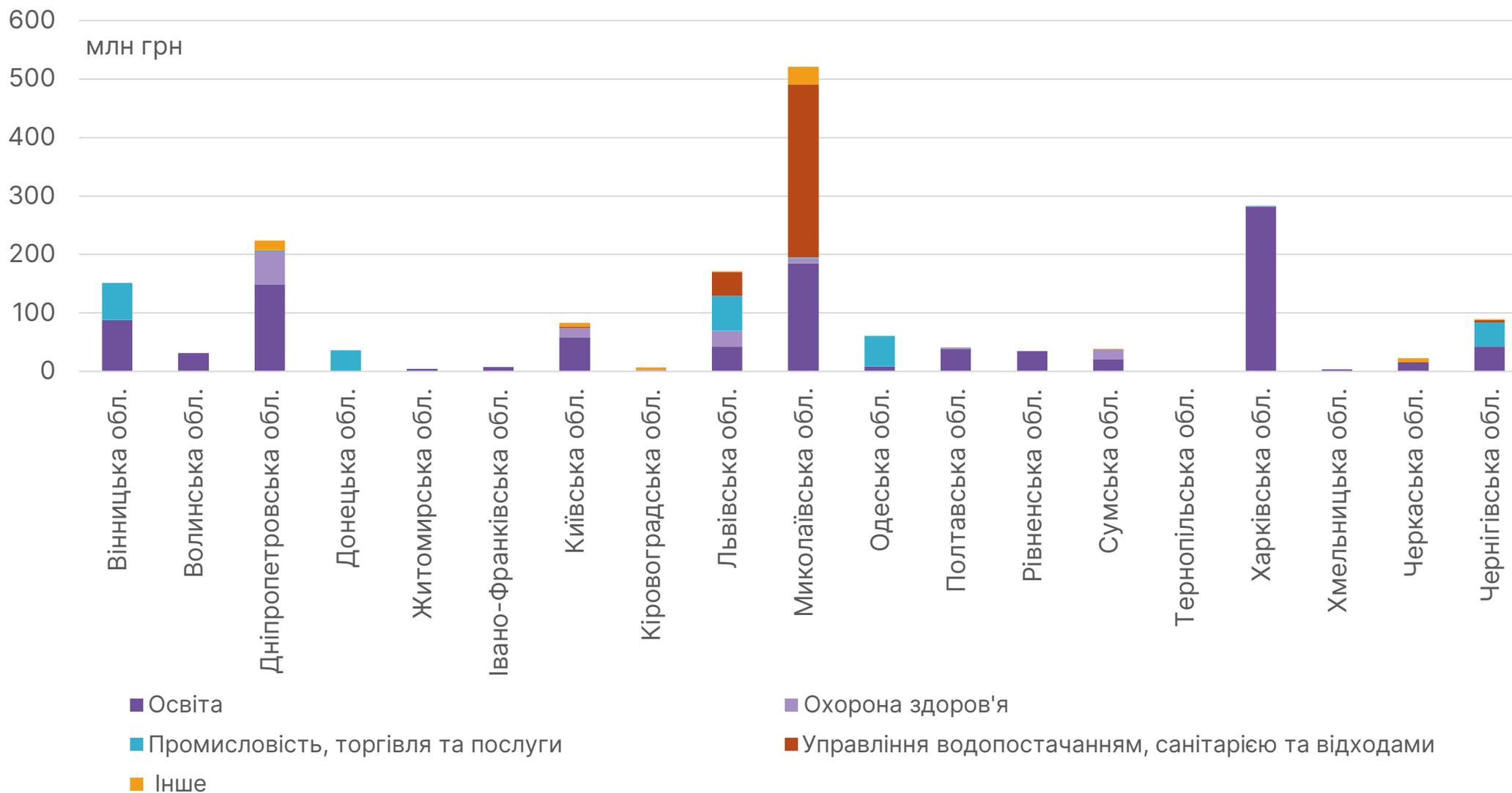
3740 проєктів (+1000 проєкти за місяць) – 209 млрд грн потреба у фінансуванні – 83,6 млрд грн підтвержене фінансування (+2,6 млрд грн):

- 1710 проєктів на етапі ініціювання
- 2030 проєктів виконуються (+504): АЛЕ – 41,7 млрд грн підтверженого фінансування з потреби у 132,4 млрд грн
- 520 проєктів скасовано

Кількість проєктів, що додали на DREAM

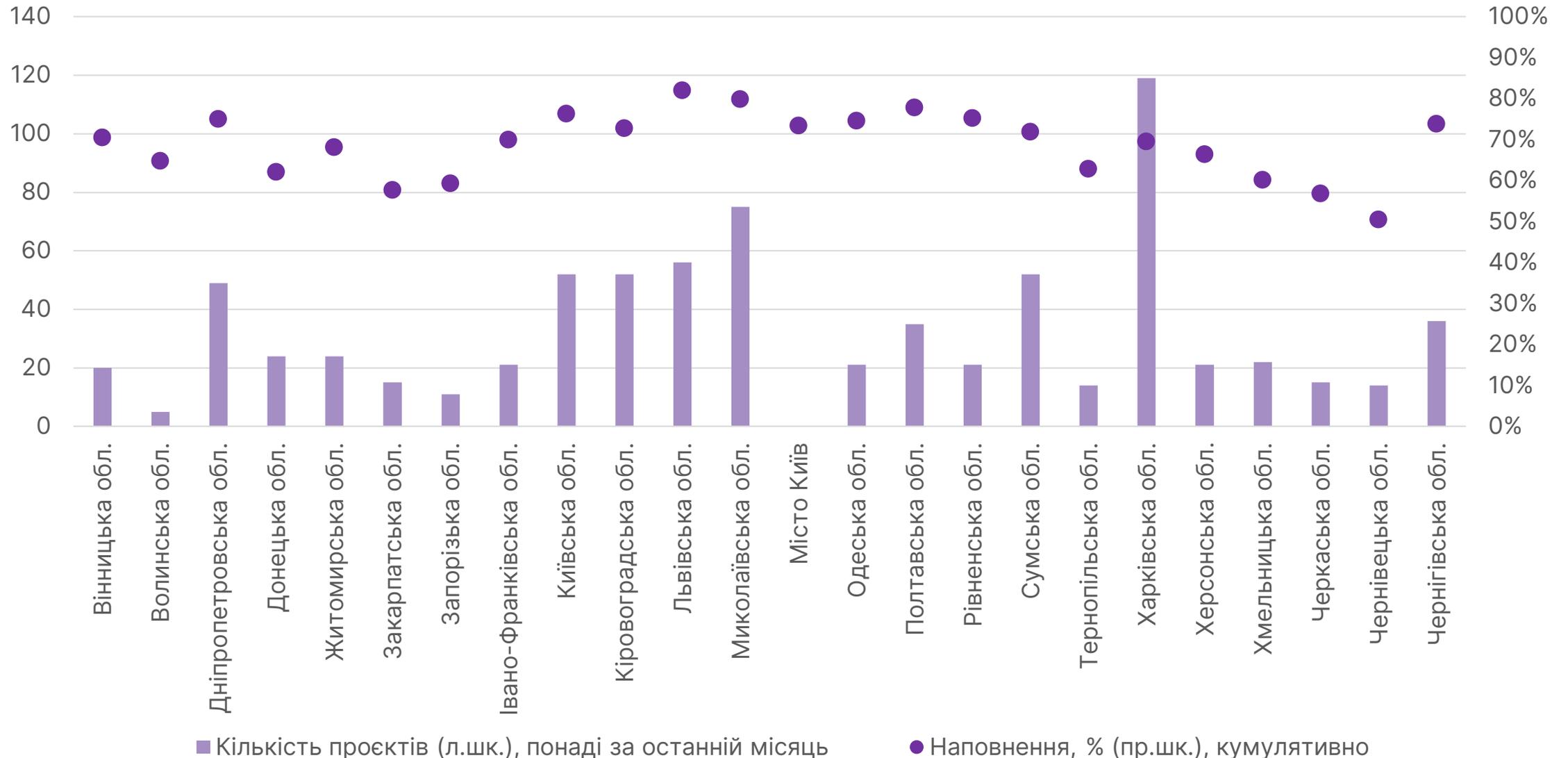

DREAM: більшість поданих проєктів – доступ до освіти: будівництво укриттів

Примітка: дані за подані проєкти протягом останнього місяця моніторингу
Джерело: DREAM

DREAM: наповнення багатьох проєктів (наявність необхідної інформації) залишається на низькому рівні

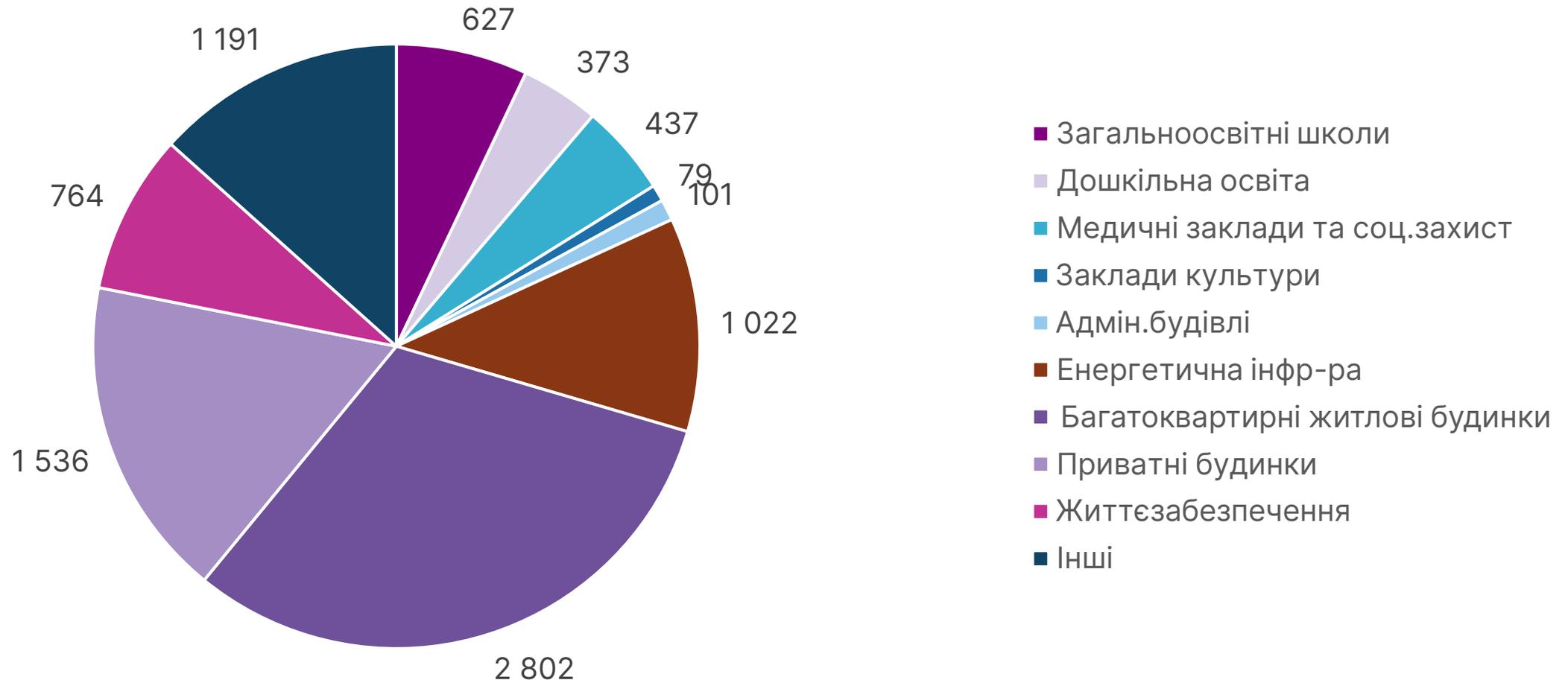
Фінансування відбудови

На відновлення спрямовано 8,9 млрд грн, з яких близько 200 млн грн за останній місяць

Фактичні видатки менші, ніж виділені кошти – абсорбційна спроможність під питанням

Станом на 19 квітня з лютого 2022 року:

Питання до вирішення: 20% грантової підтримки з Механізму для України (Ukraine Facility)

Залишається важливим збільшувати абсорбційну спроможність громад та центральних органів влади, щоб вчасно та ефективно використовувати наявні кошти МФО на відбудову

Механізм для України:

- 20% грантових коштів – фінансування відновлення на місцевому та регіональному рівнях – 1054 млн євро на 2024-2027 роки
- Поки що механізм спрямування коштів не визначений

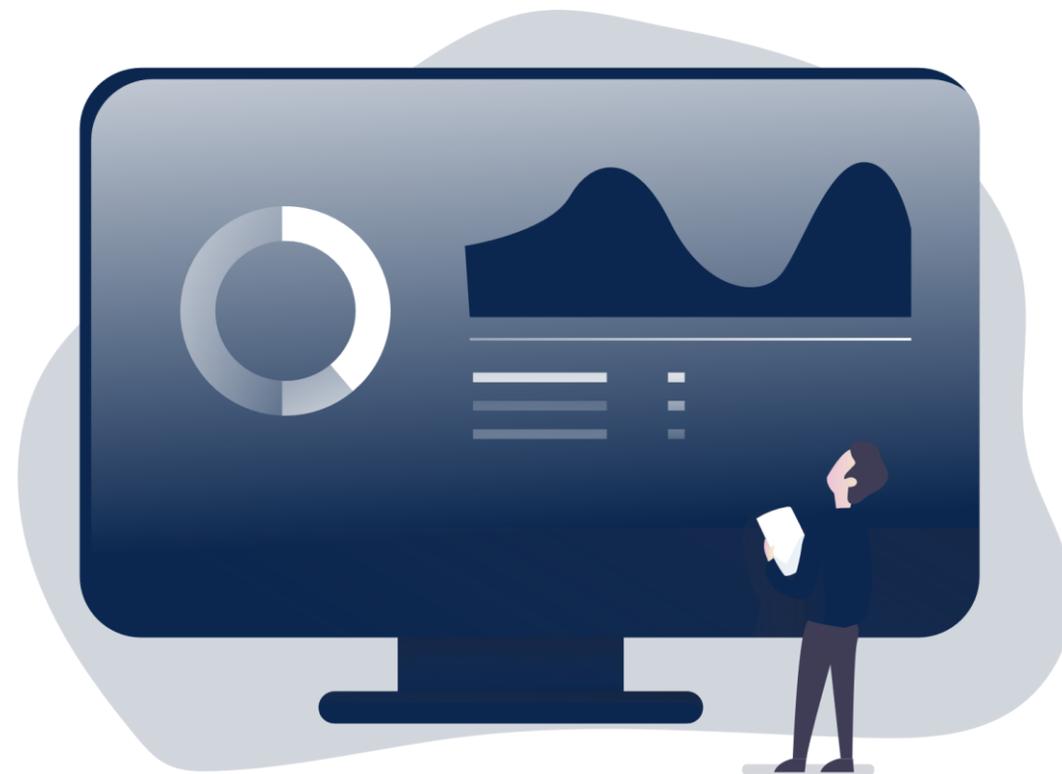
Однак: важливо, щоб механізм був прозорий та відповідав принципам пріоритезації відновлення

Аналіз закупівель відбудови

Ключові цифри закупівель у січні-березні 2024 р.

- У січні-березні оголошено 20,3 тис. будівельних закупівель. З них 91% завершені, 5% - не відбулися або були скасовані, 4% - ще тривають.
- Сума завершених закупівель березня – 29,8 млрд грн, що складає 57% від усіх закупівель за I квартал.
- Оборонні закупівлі у I кварталі становили 17,9 млрд грн – 34% від загальної суми будівельних закупівель.
- У I кварталі 84% закупівель відбулися без використання електронної процедури, включаючи 80% базових (допорогових) закупівель та 4% оборонних закупівель, 14% відбулися у формі відкритих торгів з особливостями, 2% - за спрощеною процедурою.
- У вартості торгів на відкриті торги припало 40% загальної суми договорів, 34% - оборонні закупівлі, 25% - на базові закупівлі без використання електронної системи, на інші процедури – 1%.

Лідери закупівель – січень-березень 2024 року

Топ-10 організаторів (млн грн)

Частка топ-10 у всіх закупівлях

52%

XXX Були у топ-10 у січні-лютому 2024 року

XXX Потрапили до топ-10 у березні 2024 року

Топ-10 переможців (млн грн)

Учасники оборонних закупівель

Частка топ-10 у всіх закупівлях

25%

Найбільші будівельні тендери I кварталу 2024 р.

№	Зміст закупівлі	Організатор	Переможець	Вартість закупівлі, млн грн
1.	Будівництво для захисту Дністровської ГАЕС ПрАТ «Укргідроенерго»	ПрАТ «Укргідроенерго»	ПрАТ «Елітбуд-1»	4 192
2.	Експлуатаційне утримання доріг загального користування	Служба відновлення в Одеській області	ТОВ «Шляховик-Т»	1 468
3.	Експлуатаційне утримання доріг загального користування	Служба відновлення в Одеській області	ТОВ «Березівкаагро-шляхбуд»	1 227
4.	Експлуатаційне утримання доріг загального користування	Служба відновлення в Одеській області	ТОВ «Ростдорстрой»	1186
5.	Будівництво військових інженерно-технічних і фортифікаційних споруд на території Рівненської області(3 закупівлі 08.02 на 3 різних об'єктах)	Департамент з питань будівництва і архітектури Рівненської ОДА	Не розкривається (оборонна закупівля)	947

XXX

Закупівлі січня-лютого 2024 року

XXX

Закупівлі березня 2024 року

Збільшується конкурентність закупівель

К-ть учасників	К-ть і % закупівель	Сума (млн) і % закупівель	К-ть дискваліфікацій / скарг
1 учасник	2226 77,1%	11 885 55,7%	1 / 3
2 учасники	359 12,4%	3 763 17,6%	134 / 23
3 учасники	145 5,0%	2 819 13,2%	50 / 8
4 учасники	73 2,5%	1 481 6,9%	26 / 9
5 учасників	34 1,2%	1 325 6,2%	14 / 8
6 учасників	25 0,9%	31 0,1%	8 / 1
7-13 учасників	24 0,9%	35 0,2%	8 / 1
Разом завершених закупівель з використанням електронної системи	2886 100,0%	21 339 100,0%	241 / 53

- Серед закупівель з використанням електронної системи у березні 80% були неконкурентними.
- Водночас, більша частина суми договорів (56%) припала саме на конкурентні закупівлі
- Частка конкурентних закупівель з числа всіх закупівель зросла до 3,6%
- Частка закупівель з 2 учасниками серед конкурентних закупівель зменшилася до 54%
- Кількість дискваліфікацій лота на 100 завершених конкурентних закупівель – 36,5
- Кількість скарг на 100 завершених конкурентних закупівель - 8

Журналістські розслідування

Дисклеймер. Будь ласка, майте на увазі, що журналістські розслідування можуть не враховувати всі можливі нюанси та бути необ'єктивними в певних випадках. Рекомендується ставитись з обережністю до отриманої інформації і не використовувати її для остаточних висновків без додаткового дослідження та перевірки фактів.

Топ-5 медіа за кількістю розслідувань про відбудову

НАШІ ГРОШІ

Загальні особливості журналістських розслідувань про закупівлі

- Із поживленням активності закупівель почастишали і розслідування щодо порушень при відбудові.
- Найчастіші теми для матеріалів в медіа – можливі порушення при закупівлях, порушення кримінальних справ та винесення вироків по них.
- Інша тема для медіа – недосконалість процедур закупівель та шляхи їх виправлення. Ця тема має потенціал для подальшого розвитку.
- На фоні поступового підвищення конкурентності закупівель збільшується кількість повідомлень про оголошення тендерів під конкретного учасника або відхилення «непогоджених» заявок.

Топ-5 новин місяця по темі

17 квітня

При тендері на будівництво моста через Сіверський Донець було безпідставно відхилено заявку, меншу на **19 млн грн**, вважає Донецька обласна прокуратура. Договір на **499 млн грн** укладенз компанією «Автомагістраль-Південь».

11 квітня

Правоохоронці Харківщини викрили 7 осіб, які заволоділи сумою **160 млн грн**, призначеній на відновлення інфраструктури.

1 квітня **НАШІ ГРОШІ**

Відкриті торги на реконструкцію кінотеатру в Дніпрі на **168 млн грн** були заточені під конкретного переможця

20 березня **НАШІ ГРОШІ**

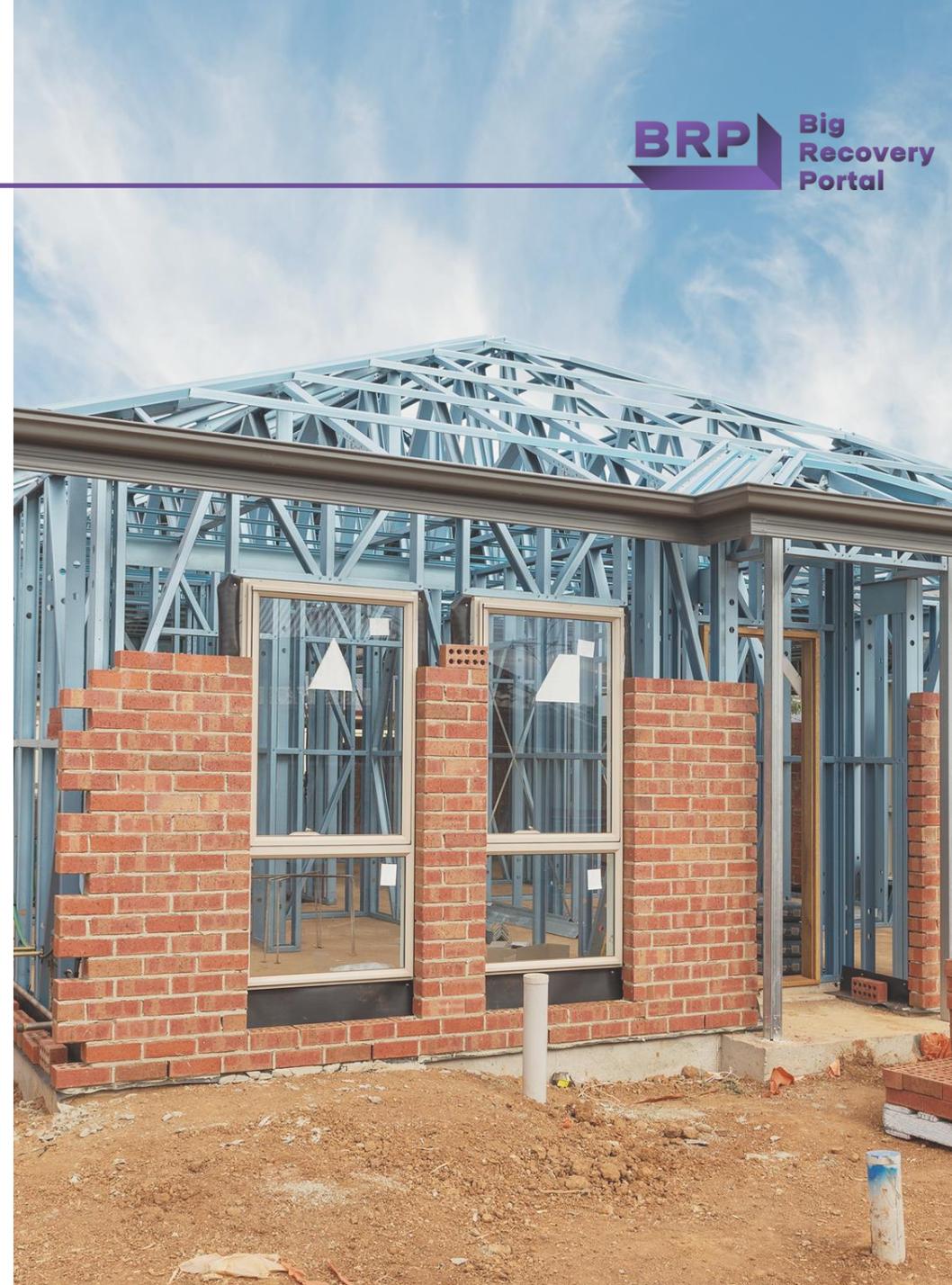
Як бізнес шукає «дірки» в закупівлях «Державного оператора тилу»

20 березня

Поліція викрила розкрадання на 40 млн грн при будівництві військового містечка у Львівській області.

* – за період з 20 березня по 19 квітня 2024 року.

Відбудова житла

Пошкоджене житло потребує шалених сум для відновлення

20% житлового фонду або пошкоджено, або зруйновано

Близько **2 млн** домогосподарств постраждали від цього

На 31 грудня 2023 року **55,9 млрд дол.** – сукупні втрати житлового сектору

Втрати житлового сектору оцінено в **17,4 млрд дол.**

Оцінка потреби у відновленні житлового сектору – **80,3 млрд дол.** у 2024-2033 роках (з них 72,1 млрд дол. Відбудова та будівництво за принципом «відбудовуй ліпше»)

Нагальна потреба у 2024 році – **2,1 млрд дол.** (для порівняння витрати у 2023 році становили 1 млрд дол.)

Звідки гроші на відновлення та хто відбудовує

Мінвідновлення – формування політики у сфері житлової політики та відновлення

Хто відбудовує?

- Агентство відновлення
- ОМС та ОВА
- Громадські організації
- Приватні власники
- Приватні компанії

Хто фінансує?

- Державний на місцеві бюджети (нижче)
- Кошти донорів (як МФО, так і окремі Фонди – Фонд Баффета)
- Кошти UNITED24 (фактично донори)
- Кошти благодійних фондів
- Приватне фінансування власників житла

Бракує політики з відбудови житла, але обговорення вже почали

Мінвідновлення починає реформу житлової політики (тривають обговорення законопроекту «Про основні засади житлової політики») – важливо з огляду на критичну потребу в доступності до житла

В Україні критично низька частка соціального житла, що знижує можливості влади допомагати ВПО

Основні пріоритети житлової політики відповідно до законопроекту:

- 1) запобігання і вирішення проблеми бездомності;
- 2) формування, наповнення, облік та ефективного використання житлових фондів з метою забезпечення осіб житлом;
- 3) забезпечення доступу осіб до різних механізмів державної підтримки, передбачених цим та іншими Законами України;
- 4) прозорість орендних відносин, забезпечення прав орендарів та орендодавців;
- 5) надання особам компенсації за житло, пошкоджене та знищене внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, а також в інших випадках, визначених цим та іншими Законами України;
- 6) розроблення, затвердження та виконання документів стратегічного планування і реалізації житлової політики, місцевих, регіональних та державних цільових програм з питань, що стосуються реалізації прав осіб на житло;
- 7) залучення громадськості до формування та реалізації житлової політики;
- 8) встановлення та періодичне оновлення вимог до споживчої якості житла, які відповідають динамічним ринковим умовам та технологіям.

Відбудова житла – пріоритет держави

єВідновлення - програма компенсації за пошкоджене та зруйноване житло

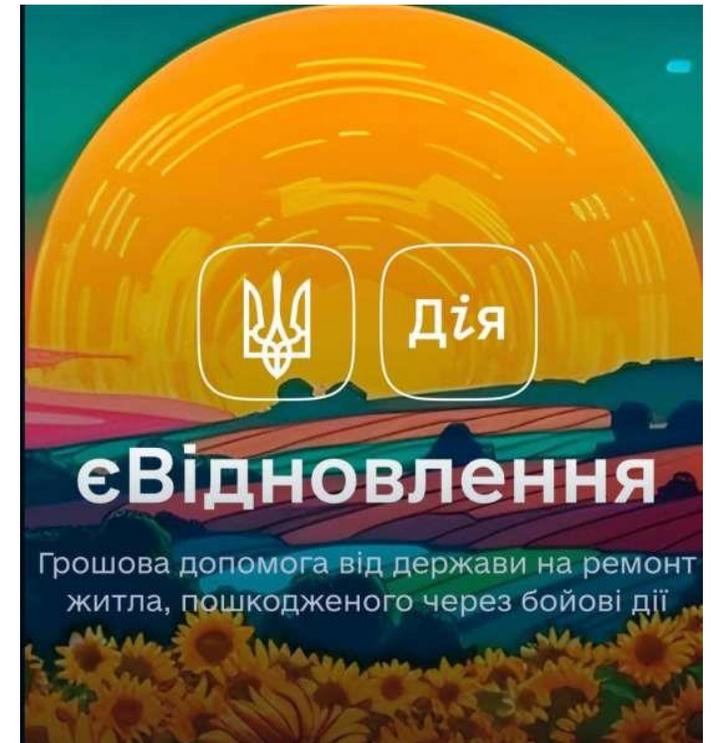
Для кого? Для власників приватного житла, яке розташоване на контрольованій Україною території, але було пошкоджене або зруйноване через війну

Як? Заява через Дію або ЦНАП, комісія, яка перевіряє руйнування та пошкодження, рішення про надання коштів, відкриття рахунку для компенсації, використання лише через визначений перелік постачальників матеріалів та робіт

Хто фінансує? У 2023 році за рахунок коштів Фонду ліквідації наслідків збройної агресії, у 2024 році за рахунок програми Світового банку HOPE

Обмеження:

- В окремих регіонах бракує підрядників
- Не поширюється на окуповані території
- Житло не більше 150 кв.м для квартири та 200 кв.м для приватного будинку

Держава фінансує відновлення та компенсує втрати, але на всіх грошей поки немає

Компенсації за пошкоджене житло – допомога на ремонти (старт програми був у травні 2023 року) – станом на 23 квітня 2024 року:

- Кількість заяв за місяць зросла на майже 6 тис. до 86 тис. заяв
- Виплати погоджено для 52,2 тис. заявників
- Загальна сума виплат у 5,5 млрд грн на 0,6 млрд грн вища за місяць тому

При цьому, по сертифікатах – компенсації за повністю знижене житло (старт програми був у січні 2024 року):

- На 15 лютого: домогосподарства використали 751 житловий сертифікат на суму 1,6 млрд грн
- На 15 березня: домогосподарства використали 1310 сертифікатів на суму 2,8 млрд грн
- На 21 березня: придбання нових осель 1445, середня сума сертифікату 1,8 млн грн – однак вже поданих заяв 11,4 тис.
- На 23 квітня: подано 12,8 тис. заяв, сформовано 5,8 тис. сертифікатів – Загальна сума компенсацій = 10 млрд грн

15,5 млрд грн
загальна сума компенсацій
з бюджету за пошкоджене
та зруйноване житло

Енергоефективність – економія коштів на майбутнє

ВідновидІМ - Програма Фонду енергоефективності для відбудови пошкодженого житла

Для кого? Для ОСББ

Що? Ремонт інженерних споруд (опалення, водо-, газо-, електропостачання, каналізація, тощо), дахів та фасадів, вставлення вікон

Як? Заява у Фонд енергоефективності

Скільки? 7,2-7,9 млн грн, двома траншами (70%/30%)

Обмеження:

- Лише для ОСББ
- Крім населених пунктів, де окупація, на лінії розмежування, немає органів влади

Іпотечні кредити як шлях до доступу до житла

«Оселя – це державна програма пільгового іпотечного кредитування, яка спрямована на забезпечення доступного житла для певних категорій громадян України

Окремі категорії - 3% річних, до 20 років (працює з 1 жовтня 2022 року)

- Військовослужбовці;
- Медичні працівники;
- Педагогічні працівники;
- Наукові та науковопедагогічні працівники.

Масова іпотека - 7% річних, до 20 років (працює з 1 серпня 2023 року)

- Ветерани війни та члени їх сімей;
- Внутрішньо переміщені особи;
- Інші громадяни.

Як? Заявка через Дію, отримати пропозицію від банку, знайти житло, договір про кредит та купівлю/продаж житла

Скільки? Початковий внесок 20%

Обмеження:

- Лише для осіб віком 18-70 років
- Особа не має власного житла зовсім або воно менше зазначеної вище площі
- Житло не розташоване в районі бойових дій або на тимчасово окупованій території
- Особа не фігурує в санкційних списках та не бере участь в інших чинних державних програмах із забезпечення житлом

Що зараз? 9108 кредитів видано на суму 14 млрд грн

Проекти комплексної відбудови спрямовані повернути людей в громади

Уряд запровадив проекти комплексної відбудови п'яти населених пунктів, які постраждали внаслідок бойових дій. За реалізацію яких відповідає Агентство відновлення:

- Ягідне (Чернігівська область),
- Бородянка (Київська область),
- Посад-Покровське (Херсонська область),
- Циркуни (Харківська область)
- Тростянець (Сумська область).

В межах таких проєктів Агентство відновлює житлові будинки, об'єкти соціальної інфраструктури, транспортну мережу, вокзали (залежно від населеного пункту)

З цікавинки – оскільки це пілотні проєкти, вони дозволяють напрацьовувати важливі практики та новий досвід:

- залучення приватного бізнесу до відбудови: [Архіматика](#) розробляла проєкт відбудови Посад-Покровського

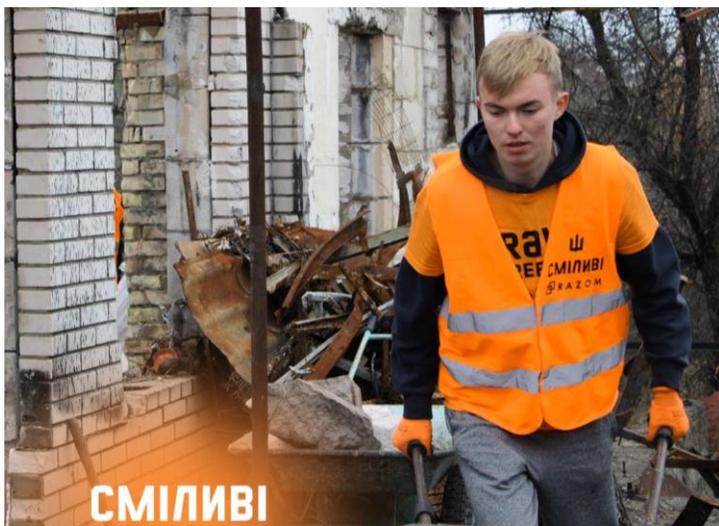

ОБ'ЄМНО-ПРОСТОРОВЕ РІШЕННЯ

Візуалізація: [Архіматика](#)

Приклади ГО/БО/БФ, які відбудовують житло (1/2)

Під час повномасштабного вторгнення з'явилося багато ГО/БО/БФ, які після деокупації селищ та міст, почали проводити толоки, консервувати, ремонтувати і відбудовувати житлові і приватні будинки для людей. Фінансування здійснюється за рахунок міжнародних донорів, або українського чи іноземного бізнесу, або ж донатів громадян.

Сміливі Відновлювати (Київська, Чернігівська і Харківські області): займаються розбиранням завалів, консервацією пошкоджених приватних і багатоповерхових будинків, а також ремонтами. У 2023 році, у співпраці з БФ "savED" відновили 5 шкіл.

Будуємо Україну Разом (9 областей України): займаються толоками, відновленням соціальної інфраструктури (укриття, молодіжні простори, гуртожиток, шелтери для жінок), приватних будинків і квартир. У 2022 році допомагали Repair Together з будівництвом 3-х будинків у с. Лукашівка.

Б50 (Київська область): розбирають завали, консервують будівлі, займаються ремонтами і будівництвом. Мають 2 проєкти: **Приберемо!** (прибирання зруйнованих будинків) і **Реконструкція** (ремонт й облаштування публічних просторів, насамперед укриттів у навчальних закладах).

Приклади ГО/БО/БФ, які відбудовують житло (2/2)

Під час повномасштабного вторгнення з'явилося багато ГО/БО/БФ, які після деокупації селищ та міст, почали проводити толоки, ремонтувати і відбудовувати житлові і приватні будинки для людей. Фінансування здійснюється за рахунок міжнародних донорів, або українського чи іноземного бізнесу, або ж донатів громадян.

Repair Together (Чернігівська область): вже побудували з нуля 7 будинків, а зараз займаються відбудовою зруйнованих 10 будинків у Іванівській громаді (3 села - Лукашівка, Іванівка, Ягідне). Для цього заснували ІНБУТ (Інтернаціональний табір відбудови).

Район №1 (Київська і Чернігівська області): займаються ремонтом і відбудовою пошкоджених будинків. Відновили будинки в Ірпені (на фото), с. Кухарі та с. Горенка. Також, побудували 26 будинків разом з Help-Jilfe zur Selbsthilfe у селах Нова Басань, Новий Биків, Старий Биків (Чернігівська область).

ВДОМА (Київська область): займаються як відбудовою з нуля, так і ремонтом пошкоджених будинків. Вже відновили житлові будинки в Гостомелі, Ірпені, Горенці, Мощуні. Їх партнерами є Home Games, Cobblestone Freeway Foundation, PinchukArtCentre, Kyiv Food Market.

Напрямки роботи на майбутнє

В напрямку відбудови житла потрібно змінювати як політику, так і підходи – державні органи влади вже почали цей процес

- Оновлення житлової політики: у який спосіб Україна буде відновлювати житло, роль соціального житла, розвиток ринку нерухомості
- Вирішення питань щодо де, як і що відбудовувати: велика дискусія попереду, як відбудовувати міста, яка роль буде деокупованих міст, як дати нове життя цим містам після перемоги, але нагально важливо зрозуміти, як відбудовувати вже зараз в зонах, близьких до лінії фронту
- Потребує вирішення питання щодо компенсації за втрачене житло на тимчасово окупованих територіях
- Енергоефективна відбудова: що це і які мають бути стандарти? (в Європі вже запланований перехід до будівництва житла з нульовими викидами) – це дорого, але економічно обґрунтовано на майбутнє
- Важливо передбачити програми фінансування енергоефективності в багатоквартирних будинках, де відсутнє ОСББ
- Безбар'єрність залишається викликом: причому не лише самих багатоквартирних будинків, але й в квартир

Моніторинг окремих напрямків

Житло

*Будівництво магістральних водогонів
Карачунівське водосховище – Кривий Ріг
– Південне водосховище, Марганець –
Нікополь, Хортиця (ДВС2) – Томаківка*

Розмінування

єВідновлення – компенсації та сертифікати

Компенсації за пошкоджене житло – допомога на ремонті (старт програми був у травні 2023 року) – станом на 21 березня:

- 45 тис. сімей отримали компенсацію
- Вже перераховано 4,1 млрд грн
- Однак заяв вже майже 80 тис.

При цьому, по сертифікатах – компенсації за повністю знижене житло (старт програми був у січні 2024 року):

- На 15 лютого: домогосподарства використали 751 житловий сертифікат на суму 1,6 млрд грн
- На 15 березня: домогосподарства використали 1310 сертифікатів на суму 2,8 млрд грн
- На 21 березня: придбання нових осель 1445, середня сума сертифікату 1,8 млн грн – однак вже поданих заяв 11,4 тис.

- **13 млрд грн** – загальний поточний кошторис будівництва відповідно до підписаних за результатами тендерів договорів з підрядниками.
- **13,7 млрд грн** – сума коштів, виділених Кабінетом Міністрів України на прокладання водогонів на Дніпропетровщині у 2023-2024 роках ([22 березня 2024 року КМУ виділив додаткові 5,2 млрд грн](#)).
- **8,2 млрд грн** (63,4% від запланованих) сплачено на користь підрядників будівництва у серпні, жовтні й грудні 2023 року (в січні-квітні 2024 року нових транзакцій не було).
- Будівництво магістрального водогону – один з найважливіших проєктів Агентства відновлення. Його протяжність становить 145 км (понад 300 км трубопроводу в одну нитку).
- Вже завершилося улаштування трубопроводу на ділянці [водогону Хортиця \(ДВС 2\) Томаківка – Марганець \(77, 9 км\)](#),

Розмінування України (дані станом на 20.04.2024)

- В Україні створили [Корпус демінерів](#). До нього приєдналися підрозділи Міноборони і ЗСУ, які виконуватимуть завдання на деокупованих територіях. Вже створено 1000 груп розмінування. Підрозділи Корпусу демінерів вже працюють у Миколаївській, Херсонській та Харківській областях.
- В Україні вже є [власні розробки машин для гуманітарного розмінування](#) - дві сертифіковані машини і третя – у процесі сертифікації.
- [Канада виділить 58 млн дол. США](#) на втілення програми з підтримки миру й безпеки в Україні на 2024-2027 роки. За словами посла України в Канаді, Ю. Ковалів, більшість коштів буде спрямоване на гуманітарне розмінування України.
- Понад 700 млн дол. США виділили міжнародні партнери на проєкти в гуманітарному розмінуванні України на 2022-2027 роки. Серед ключових донорів – США, Швейцарія, Норвегія, країни ЄС, Японія, Нідерланди, Німеччина та інші.
- З початку 2024 року, піротехніки обстежили [понад 80 тис. га земель с/г призначення](#), з яких близько 74 тис. га повернуто в експлуатацію. За словами Ю. Свириденко, це «умовно» плюс 350 тис. тон пшениці, які аграрії зберуть з очищених від мін та вибухівки полів у 2024 році.

Обстежено: 81,6 тис. га (+ 9,1 тис. га)

Знищено > 140 тис. (+ 13,5 тис.) вибухонебезпечних предметів

Очищено:

2,5 тис. км залізниці
(+ 117,3 км)

875,7 км автодоріг
(+5,1 км)

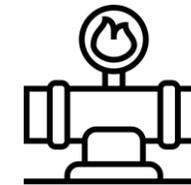
447,7 км ліній електромереж
(+11,8 км)

176,2 га лісів
(+6,6 га)

22,8 га акваторій
(+1,1 км)

49,5 км газогонів
(+5,2 км)

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ

